

Spor Bilimleri Öğrencilerinin Çok Alanlı Kararlılık Seviyelerinin İncelenmesi

H. Mehmet TUNÇKOL¹, Banu GÜNDOĞAN²

¹Avrasya Üniversitesi Spor Bilimleri Bölümü, TRABZON

Araştırma Makalesi

Öz

Bu çalışmanın amacı, spor bilimleri öğrencilerinin çok alanlı kararlılık düzeylerinin tespit edilmesidir. Çalışmada ayrıca çok alanlı kararlılık düzeyinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi de amaçlanmıştır. Araştırmanın örneklem grubunu Avrasya, Başkent, Hacettepe ve Hitit Üniversitesi spor bilimleri öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacılar tarafından oluşturulan kişisel bilgi formu ve "Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği (MDDS-TR)" kullanılmıştır. Verilerin analizinde istatistiksel yöntem olarak; tanımlamalı istatistik ile bağımsız gruplar için t-testi ve Anova testi kullanılmıştır. Sonuç olarak bölümde okuyan öğrencilerin çok alanlı kararlılık seviyelerinin yüksek düzeyde (Ort=84,15) olduğu ve bunun cinsiyet, üniversite, doğum yeri, akademik başarı ile bir işte çalışma durumuna göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir.

Anahtar sözcükler: Öğrenci, Spor, Çok alanlı kararlılık

Examining the Multi Domain Decisiveness Levels of Sport Sciences Students

Abstract

The purpose of this study was to determine the multi domain decisiveness levels of sport sciences students. It's also aimed to examine it according to some variables. The study sample group consisted of undergraduate sport sciences students in Avrasya, Başkent, Hacettepe and Hitit Universities. In the study, individual information form which had developed by the researchers and "Multi Domain Decisiveness Scale (MDDS-TR)" were used. Descriptive statistics, t-test for independent groups and Anova test were used as statistical methods to analyze the data. As a result it was determined that students have high multi domain decisiveness levels (mean=84,15) and their levels were significantly differed according to their genders, universities, place of birth, academic success and working status.

Keywords: Multi domain decisiveness, Sport, Student

Giriş

Temelde herkes karar vericidir (Saaty, 2008). Karar verme, bilişsel süreçlerden sonra alternatifler arasından birinin seçilmesidir (Uçkun, Üzüm ve Uçkun, 2017). Bütün insanlar için önemli bir fonksiyon ve eylemlerini şekillendiren düşünsel son aşamadır. İnsanlar yaşamları süresince çok çeşitli karar vermekte ve bu kararlar neticesinde de yaşamlarını iyi ya da kötü olarak sürdürmeye çalışmaktadırlar. Verilen bütün kararlar kişi için farklı düzeyde ve önemde olabilmektedir (Kıral, 2015). Önemli, önemsiz bazen tüm yaşamımızı bazen sadece günümüzü etkileyecek; kimi zaman sadece kendimizi, kimi zaman tanıdığımız tanımadığımız insanları ilgilendiren sayısız karar veriyoruz (Haraburda, 1998). Farklı bireyler farklı tercihlere sahip olacak ve kesinlikle daha fazla seçenek mevcutsa, bu bireyler kişisel tercihlerine en uygun alternatifleri bulabilecek ve seçebileceklerdir. Buna ek olarak, sadece seçim pratiğinin bile psikolojik faydaları olabilir (Iyengar ve Lepper, 1999).

Çoğu zaman rutin kararlar vermek durumunda kalan bireyler, bu süreçte ağırlıklı olarak, sezgisel yaklaşımları benimserken bir işletme ya da grubu ilgilendiren durumlarda sezgisel yaklaşımların yerini bilimsel temellere dayalı olanların alması bir zorunluluk haline gelmektedir. Kriterlerin belirlenmesi ve uygun yöntemin seçilmesi olmak üzere iki temel aşamaya indirgenebilecek bilimsel bir karar süreci; rasyonellik ve etkinlik için mantıklı hareket edebilmeyi de gerekli kılmaktadır (Uludağ ve Doğan, 2016). Bu aşamada, karar vericinin içinde bulunduğu dış çevreden örgüt içi çevresine oradan da kendi iç dünyasına kadar birçok faktörün devreye girdiği söylenebilir (Nas, 2010). Ortaya çıkan sonuç ister bireysel, isterse grup kararları neticesinde olsun; karar verirken insanlar verilen kararların hem kendilerini, hem de diğer kişi ve örgütleri ne şekilde etkileyeceğini gözden geçirmek zorundadırlar. Ancak bu sayede verilen kararların uygulanabilirliği sağlanarak arzulan sonuçlara daha kısa zamanda ve gönül rahatlığı ile ulaşılabilmektedir (Kıral, 2015). Bireyler her seçenekle ilgili maliyet ve faydalar hakkında eksiksiz bilgi sahibidirler. Seçeneklerin her birini diğeri ile değer veya maksadına uygunluk üzerine tercih skalasında karşılaştırırlar (Schwartz, Ward ve Monterosso, 2002). Buna karşılık, tatmin edici olduğunda, karar vericiler önemli asgari gereklilikleri ve özlemleri, yani "en iyisi" yerine "yeterince iyi" bir seçeneği karşılayan bir çözüm

bulmaya çalışmaktadırlar (Lai, 2010). Olumsuz yaşam deneyimleri veya algılanan sınırlar kişiyi karar verme sürecinde maksimize olmaya teşvik edebilir, bunun da daha iyi sonuçlara yol açması ümit edilir (Parker, De Bruin ve Fischhoff, 2007).

Karar verme, seçeneklerden bir tanesini seçme gibi basit bir tercih olayı değildir. Aksine karar verme, amaca ulaşma yolunda yapılacak faaliyetlerle ilgili seçeneklerin araştırılması, elde edilmesi, doğru zamanda ve uygun yerde kullanılmak üzere seçilmesi ile ilgili önemli bir süreçtir. Esasında karar vermeden hiçbir iş eyleme dönüşmemektedir (Kıral, 2015). Kadın ve erkek sporcuların karar verirken nasıl bir yol izlediklerini bilmenin, sporcular ile gerek bireysel ilişkilerde gerekse de grup dinamiği ve taktik uygulanması/değiştirilmesi konularında daha rahat iletişim kurmada önemli olduğu düşünülmektedir (Kelecek, Altıntaş ve Aşçı, 2013). Kararlar; durumlar, deneyim, mekân ve biyolojik kısıtlamalarla önemli ölçüde değişiklikler gösterebilir. Bir sporcu benzer durumlarla karşılaştığında her zaman aynı kararı veremez. Benzer şekilde, kararlar kişiden kişiye değişebilir. Bu koşullarda, rasyonel karar almanın geçerliliği, doğal karar alma modellerinin sezgisel etkisinin araştırılmasına yardımcı olmak için sorgulanabilir (Macquet ve Fleurance, 2007). Sporcular, sporculuk esnasında ve sporculuk hayatının dışında sürekli kendilerini zorlayan kararlar almak durumunda kalmaktadırlar. Günümüzde bu süreçlerin bilimsel verilerle ortaya konulması zorunluluk haline gelmiştir. Bütün bu bilgiler ışığında mevcut çalışmanın amacı spor bilimleri öğrencilerinin çok alanlı kararlılık düzeylerinin tespit edilmesi ve bunun çeşitli değişkenler açısından incelenmesidir.

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın evren-örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve analizi sürecinde yapılan işlemler hakkında bilgiler yer almaktadır.

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Türkiye’de “Spor Bilimleri” alanında eğitim gören öğrenciler, örneklemini ise çeşitli üniversitelerden 109’u (% 27,3) kadın, 291’i (% 72,8) erkek toplam 400 öğrenci oluşturmaktadır. Örneklem grubu, bir kümeden alt kümeler ve birimleri seçerek çalışılan kümeleme örnekleme (Erkuş, 2005) tekniği ile seçilmiştir. Örneklem sayısının hesaplanması için öncelikle 2019-2020 eğitim-öğretim yılında spor bilimleri alanında okuyan öğrenci sayılarını tespit etmek amacıyla YÖK’ün 2020 yılı için yayımladığı istatistiki verilerinden yararlanılmıştır (YÖK, 2020). Daha sonra istatistiki olarak % 95 güven ve % 5 hata payı ile en az 315 kişiye ulaşılması gerektiği örneklem hesaplama sistemi kullanılarak (CRS, 2020) hesaplanmıştır. Son olarak ise her birimden eşit sayıda öğrenci (100 kişi) alınarak homojen dağılım için toplam 400 öğrenciye ulaşılmıştır. Okulların seçiminde coğrafi olarak iki ayrı bölgeden birer devlet ve birer tane vakıf üniversitesi tercih edilmiştir. Buna göre seçilen okullar; İç Anadolu Bölgesinde bulunan 1 adet Spor Bilimleri Fakültesi (Hacettepe), 1 adet Spor Bilimleri Bölümü (Başkent) ile Karadeniz Bölgesinde bulunan 1 adet Spor Bilimleri Fakültesi (Hitit) ve 1 adet Spor Bilimleri Bölümü’dür (Avrasya).

Veri Toplama Aracı

Spor Bilimleri okuyan öğrencilerin çok alanlı kararlılık seviyelerini tespit etmek amacıyla oluşturulan anket formu iki bölümden oluşmaktadır. Araştırmacılar tarafından oluşturulan veri toplama aracının ilk bölümde öğrenciler hakkında bilgi toplamak amacıyla yöneltilen sorular bulunmaktadır. Bunlar; öğrencinin cinsiyeti, yaşı, doğduğu yerleşim yeri, okuduğu üniversite, sınıfı, anne-baba öğrenim durumları ve çalışma durumları, kardeş sayısı, ikamet ettikleri yer, ekonomik durumları, lisanslı sporcu olup olmadıkları ve akademik not ortalamaları ile ilgili sorulardır. Anket formunun ikinci bölümünde ise bireylerin çok alanlı kararlılık seviyelerini tespit etmek için Haraburda (1998) tarafından geliştirilen Sarı (2010) tarafından Türkçeye uyarlanan ve geçerlik güvenilirliği yapılan “Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği” bulunmaktadır.

Haraburda (1998) tarafından geliştirilen Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği (MDDS) 22 maddeden ve dört boyuttan oluşan bir ölçme aracıdır. Ölçek 6’li bir derecelendirmeye sahiptir (“1” Kesinlikle Karşıyım, “2” Büyük Ölçüde Karşıyım, “3” Biraz Karşıyım, “4” Biraz katılıyorum, “5” Büyük Ölçüde Katılıyorum, “6” Tamamen Katılıyorum). Sarı (2010) tarafından yapılan geçerlik ve güvenilirlik analizleri sonucunda ise Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği (MDDS-TR) 20 madde ve yine dört faktörlü (F1-Genel Kararlılık, F2-Çatışma Çözme, F3-Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik, F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık) yapıya dönüşmüştür. Ölçeğin, Cronbach alfa iç-tutarlılık katsayılarına bakıldığında bu katsayılar tüm ölçek için .80, genel karar için .37, çatışma çözme için .59, sosyal ilişkilerin seçiminde kesinlik için .64 ve sosyal ilişkilerin seçiminde kolaylık için .60 olarak bulunmuştur. Ölçeğin 20 madde ve dörtlü faktör yapısının model-veri uyumu için son DFA sonuçları ise şöyledir: $X^2=328,72$ (sd=163, p=0.0), $(X^2/sd)=2.01$, RMSEA=0.06, RMR = 0.15, standardize edilmiş RMR=0.06, GFI=0.89 ve AGFI=0.86. Ölçekteki maddelerin düzeltilmiş madde-toplam korelasyonları madde-faktör için .45 ile .12, madde-ölçek için .17 ile .48 arasında değişmektedir. Üst %27 ile alt %27’lik grupların madde ortalama puanları arasında yapılan t testi sonuçlarından, farkların tüm maddeler ve alt ölçek toplam puanları için anlamlı olduğu görülmektedir. Bu bulgu ölçekteki tüm maddelerin ve alt ölçeklerin ayırt edici olduklarını göstermektedir.

Verilerin Toplanması

Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanması için gerekli izinler alınmış ve anketler öğrencilere ders saatleri dışında uygulanmıştır. Öğrencilere, veri toplama araçlarının doldurulması hakkında sözlü olarak da bilgi verilmiştir. Daha sonra araştırmacılar tarafından toplanan anket formları değerlendirilmek üzere bilgisayar ortamına aktarılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırmada verilerinin değerlendirilmesinde istatistikî yöntem olarak; frekans, yüzde dağılımları, normallik testi, bağımsız gruplar için t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Ayrıca tek yönlü varyans analizinde (ANOVA), birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla da LSD testi yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık düzeyi $p<0,05$ olarak alınmıştır.

Bulgular

Spor Bilimleri öğrencilerinin “Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği”nden aldıkları puanların normal dağılıp dağılmadığını tespit etmek amacıyla yapılan normallik testi sonuçları Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. Normallik testi sonuçları

	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	Sd	p	Statistic	Sd	p
Toplam	,045	400	,052	,996	400	,310

Tablo 1’de katılımcıların ölçekten aldıkları puanların normal dağıldığı ($p>0.05$) tespit edilmiştir. Ayrıca yine normallik için önemli bir parametre olan çarpıklık basıklık değerleri de $-,098$ ve $,64$ olarak tespit edilmiştir. Katılımcıların ölçekten aldıkları puanlara göre yüksek kararlılık (Ort=84,15) düzeyine sahip oldukları tespit edilmiştir. Katılımcıların Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği (MDDS-TR) aldıkları puanlarını; cinsiyet, okudukları üniversite, doğum yeri, akademik başarı ve bir işte çalışma durumlarına göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Tablo 2’de katılımcıların “cinsiyet” değişkeni ile MDDS-TR alt faktör ve toplam ölçek puanlarına ait analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların cinsiyetleri ile MDDS-TR alt faktör ve toplam ölçek puanlarına ait t-testi sonuçları

	Cinsiyet	N	\bar{x}	SS	T	P
MDDS-TR (F1-Genel Kararlılık)	Kadın	109	15,27	2,72	-2,21	,028*
	Erkek	291	15,97	2,83		
MDDS-TR (F2-Çatışma Çözme)	Kadın	109	23,55	4,83	-1,60	,109
	Erkek	291	24,39	4,55		
MDDS-TR (F3-Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik)	Kadın	109	17,64	3,79	-1,46	,144
	Erkek	291	18,22	3,43		
MDDS-TR (F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık)	Kadın	109	26,28	5,04	,341	,733
	Erkek	291	26,08	5,10		
MDDS-TR	Kadın	109	82,76	12,71	-1,32	,186
Toplam	Erkek	291	84,68	12,97		

* $p<0,05$

Tablo 2’ye göre katılımcıların MDDS-TR F1-Genel Kararlılık alt faktör puanları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir ($p=0,028$). Buna göre erkek katılımcıların ölçeğin F1-Genel Kararlılık alt faktör puanları kadınların puanlarından daha yüksek çıkmıştır. Tablo 3’te katılımcıların okuduğu “üniversite” ile MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktörü puanlarına ait analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 3. Katılımcıların okudukları üniversite ile MDDS-TR F4-Sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt faktör puanlarına ait ANOVA testi sonuçları

	Grup	N	Ort	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ort	F	P	Anlamlı Fark (LSD)
MDDS-TR (F4)	1	100	24,9	5,16	Gruplar arası	274,72	3	91,57	3,60	,014*	2-1
	2	100	26,9	5,00	Grup içi	10054,15	396	25,38			3-1
	3	100	26,8	4,89	Toplam	10328,87	399				
	4	100	25,8	5,09							

*p<0,05; Grup 1: Avrasya, Grup 2: Hitit, Grup 3: Hacettepe, Grup 4: Başkent

Tablo 3'e göre katılımcıların MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanları ile okudukları üniversite arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (F(3-396)=3,60; P<0,05). Buna göre devlet üniversitelerinde (Hitit ve Hacettepe) okuyan katılımcılar Karadeniz bölgesinde bulunan tek vakıf üniversitesinde (Avrasya) okuyan öğrencilere göre sosyal ilişki seçiminde kolaylık boyutunda anlamlı bir şekilde farklılık göstermişlerdir. Tablo 4'te katılımcıların "doğum yeri" ile MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktörü ve Toplam ölçek puanlarına ait analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 4. Katılımcıların doğdukları yer ile MDDS-TR F4-Sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt faktör ve toplam ölçek puanlarına ait ANOVA testi sonuçları

	Grup	N	Ort	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ort	F	P	Anlamlı Fark (LSD)
MDDS-TR (F4)	1	34	27,82	4,83	Gruplar arası	263,87	3	87,95	3,46	,016*	1-3
	2	85	25,87	5,43	Grup içi	10065,00	396	25,41			4-3
	3	145	25,29	4,87	Toplam	10328,87	399				
	4	136	26,79	5,00							
MDDS-TR	1	34	88,61	13,48	Gruplar arası	1705,50	3	568,50	3,46	,016	1-3
	2	85	83,51	12,53	Grup içi	64895,57	396	163,87			4-3
Toplam	3	145	82,02	12,89	Toplam	66601,07	399				
	4	136	85,72	12,69							

*p<0,05; Grup 1: Köy, Grup 2: İlçe, Grup 3: İl, Grup 4: Büyükşehir

Tablo 4'e göre katılımcıların, MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanları (F(3-396)=3,46; P<0,05 ve toplam ölçek puanları (F(3-396)=3,46; P<0,05) ile doğdukları yerler arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Buna göre, köy ve büyükşehirde doğanlar ölçeğin sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt boyutu ve toplam ölçek puanlamasında il merkezinde doğanlara göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadırlar. Tablo 5'te katılımcıların "akademik başarı" ile MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktörü puanlarına ait analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 5. Katılımcıların akademik başarıları ile MDDS-TR F4-sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt faktör puanlarına ait ANOVA testi sonuçları

	Grup	N	Ort	Ss	Varyansın Kaynağı	Kareler toplamı	Sd	Kareler Ort	F	P	Anlamlı Fark (LSD)
MDD-TR (F4)	1	4	22,50	5,80	Gruplar arası	216,31	3	72,10	2,82	,039*	4-2
	2	59	25,33	5,81	Grup içi	10112,56	396	25,53			4-3
	3	247	25,97	4,91	Toplam	10328,87	399				
	4	90	27,28	4,86							

*p<0,05; Grup 1: 0-0,99, Grup 2: 1-1,99, Grup 3: 2-2,99, Grup 4: 3-4

Tablo 5'e göre katılımcıların MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanları ile akademik başarıları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir (F(3-396)=2,82; P<0,05). Buna göre akademik başarı ortalaması 3-4 arası olanlar 1-1,99 ve 2-

2,99 arası olanlara göre ölçeğin sosyal ilişki seçiminde kolaylık alt faktörüne göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır. Tablo 6'da katılımcıların "bir işte çalışma durumları" ile MDDS-TR alt faktör ve toplam ölçek puanlarına ait analiz sonuçları verilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların bir işte çalışma durumu ile MDDS-TR alt faktör ve toplam ölçek puanlarına ait t-testi sonuçları

	İşte Çalışma Durumu	N	\bar{x}	Ss	T	P
MDDS-TR (F1-Genel Kararlılık)	Evet	113	15,74	2,94	-,174	,862
	Hayır	287	15,79	2,77		
MDDS-TR (F2-Çalışma Çözme)	Evet	113	24,64	5,01	1,29	,197
	Hayır	287	23,97	4,48		
MDDS-TR (F3-Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik)	Evet	113	18,66	3,65	2,13	,034*
	Hayır	287	17,82	3,47		
MDDS-TR (F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık)	Evet	113	27,14	5,33	2,48	,014*
	Hayır	287	25,74	4,94		
MDDS-TR Toplam	Evet	113	86,19	13,48	1,98	,048*
	Hayır	287	83,35	12,62		

*p<0,05

Tablo 6'ya göre katılımcıların MDDS-TR F3-Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik (p=0,034), F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık (p=0,014) alt faktör puanları ve MDDS-TR toplam puanları (p=0,048) ile bir işte çalışma durumları arasında anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bu sonuca göre katılımcılardan herhangi bir işte çalışanların ölçeğin F3-Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik, F4- Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt boyutları ile toplamda aldıkları puanlar herhangi bir işte çalışmayanlara göre daha yüksektir.

Tartışma ve Sonuç

Spor bilimleri öğrencilerinin çok alanlı kararlılık düzeylerini tespit ve bunun çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amacıyla yapılan analizler sonucunda öğrencilerin yüksek kararlılık (Ort=84,15) düzeyine sahip oldukları ve bunun; cinsiyet, üniversite, doğum yeri, akademik başarı ile bir işte çalışma durumuna göre anlamlı şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Spor bilimleri öğrencilerin sürekli karar vermeleri gereken süreçler yaşamalarından dolayı yüksek kararlılık düzeyine sahip bireyler olmaları beklenen bir sonuçtur. Sporculuk, sosyal ilişkilerin yoğun olduğu ve popülerlik sonucunda diğer insanlar ile sürekli diyalog içinde bulunulan bir süreçtir. Sporun içindeki çok çeşitli süjelerle ilişkilerin bireylerin kararlılık seviyesine etki eden unsurlar olduğu düşünülebilir. Öte yandan Uçkun ve arkadaşları (2017), işletme yönetimi programında okuyan öğrencilere yaptıkları çalışmada kişilik ile karar verme arasında anlamlı bir ilişki tespit edememişlerdir. Bu sonucun da alan yazın için önemli bir tespit olduğu söylenebilir.

Katılımcıların, MDDS-TR F1-Genel Kararlılık alt faktör puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir (p<0,05). Buna göre erkekler kadınlara göre daha yüksek kararlılık düzeyine sahiptirler. Erkeklerin daha kararlı olmaları toplumsal rollerin getirisi olarak düşünülebilir. Haraburda (1998), değişik dönemlerinde yaptığı ölçek uygulamalarında çeşitli alt faktörlerde cinsiyetler

arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Yine Alver (2004), empatik beceri ve karar verme stratejileri üstüne yaptığı çalışmada bağımsız karar verme ve içtepsel karar verme stratejisi boyutlarında cinsiyetler arasında anlamlı farklılık tespit etmiştir. Bu sonuçlar çalışmanın sonucu ile örtüşürken Sarı (2008)'nin üniversite öğrencilerine, Kelecek ve arkadaşlarının (2009) ise sporculara yaptıkları çalışmalarda cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Katılımcıların, MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanlarının okudukları üniversite değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre iki devlet üniversitesi (Hitit ve Hacettepe) öğrencilerinin F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanları Karadeniz Bölgesindeki bir vakıf üniversitesi olan Avrasya Üniversitesi öğrencilerinden daha yüksektir. Bunun sebebinin bireylerin okuduğu üniversite türünden kaynaklandığı düşünülebilir.

Katılımcıların, ölçekten aldıkları toplam puan ve F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanlarının doğum yeri değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre köyde ve büyükşehirde doğan bireylerin MDDS-TR toplam ve F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanları il merkezinde doğanlara göre daha yüksektir. Bunun nedeninin sosyo-kültürel farklılıklar olduğu söylenebilir. Köyde ve büyükşehirde doğan bireyler çok alanlı kararlılık ve sosyal ilişki seçiminde kolaylık noktasında orta ölçekteki yerleşim birimi olan il merkezine göre daha avantajlı durumdadırlar. Kalkan ve Güzel (2018), oryantiring sporcularına yaptıkları çalışmada doğum yeri yerine yaşadıkları yerleşim yeri değişkenini almışlar ve MDDS-TR ölçeği alt boyutlarına göre anlamlı bir farklılık tespit etmemişlerdir.

Katılımcıların, MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanlarının akademik başarı değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre akademik not ortalaması 3-4 olan öğrencilerin MDDS-TR F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanları, akademik not ortalaması 1-1,99 ve 2-2,99 olan öğrencilere göre daha yüksektir. Sarı (2008)'nin üniversite öğrencilerine yaptığı çalışmada da mevcut çalışma ile benzer sonuçlar tespit edilmiştir.

Katılımcıların ölçekten aldıkları toplam, F3-Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik ve F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanlarının bir işte çalışma durumu değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaştığı tespit edilmiştir. Buna göre bir işte çalışarak aynı zamanda üniversite okuyan bireylerin MDDS-TR toplam puanı, F3-Sosyal İlişki Seçiminde Kesinlik ve F4-Sosyal İlişki Seçiminde Kolaylık alt faktör puanları çalışmayan bireylere göre daha yüksektir. Bir işte çalışarak üniversite okuyan bireylerin daha kararlı oldukları ve sosyal ilişkilerde zorlanmadan daha kolay kararlar aldıkları söylenebilir.

Sonuç olarak Avrasya, Başkent, Hacettepe ve Hitit Üniversitesi bünyesinde spor bilimleri okuyan öğrencilerinin çok alanlı kararlılık düzeylerinin oldukça yüksek (Ort=84,15) seviyede olduğu ve bunun bireylerin; cinsiyet, üniversite, doğum yeri, akademik başarı ile bir işte çalışma durumuna göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Çalışma grubunun sadece iki bölgedeki üniversitelerden oluşması bir sınırlılık

olarak görülmektedir. Bu sebeple ilerde yapılacak çalışmalarda farklı bölgelerdeki üniversitelerin spor bilimleri öğrencilerinin çalışmaya dâhil edilmesi ve daha fazla katılımcı sağlanması önerilebilir.

Yazışma Adresi (Corresponding Address):

H. Mehmet TUNÇKOL

Avrasya Üniversitesi

Yalınca Mah. Rize Cad. No: 125/1, Trabzon

E-posta: mehmet.tunckol@avrasya.edu.tr

Kaynaklar

1. **Alver, B.** (2004). Psikolojik danışma ve rehberlik eğitimi alan öğrencilerin empatik beceri ve karar verme stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10, 185-205.
2. **Erkuş, A.** (2005). *Bilimsel araştırma sarmalı*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
3. **Haraburda, E. M.** (1998). *The relationship of indecisiveness to the five factor personality model and psychological symptomology* (PhD Thesis). Ohio State University, Columbus.
4. **Iyengar, S. S. ve Lepper, M. R.** (1999). Rethinking the value of choice: a cultural perspective on intrinsic motivation. *Journal of Personality and Social Psychology*, 76(3), 349-366.
5. **Kalkan, T. ve Güzel, P.** (2018). Serbest zaman etkinlikleri kapsamında bireylerin sosyal ilişkilerinde kararlılık ve sosyalleşme düzeylerinin incelenmesi: oryantiring örneği. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 5(4), 175-180.
6. **Kelecek, S., Altıntaş, A. ve Aşçı, F. H.** (2013). Sporcuların karar verme stillerinin belirlenmesi. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 8(1), 21-27.
7. **Kıral, E.** (2015). Yönetimde karar ve etik karar verme sorunsalı. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(2), 73-89.
8. **Lai, L.** (2010). Maximizing without difficulty: a modified maximizing scale and its correlates. *Judgment and Decision Making*, 5(3), 164-175.
9. **Macquet, A. C. ve Fleurance, P.** (2007). Naturalistic decision-making in expert badminton players. *Ergonomics*, 50(9), 1433-1450.
10. **Nas, S.** (2010). Karar verme stillerine bilimsel yaklaşımlar. *Dokuz Eylül Üniversitesi Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 2(2), 43-65.
11. **Parker, A. M., De Bruin, W. B. ve Fischhoff, B.** (2007). Maximizers versus satisficers: decision-making styles, competence, and outcomes. *Judgment and Decision Making*, 2(6), 342-350.
12. **Saaty, T. L.** (2008). Decision making with the analytic hierarchy process. *Int. J. Services Sciences*, 1(1), 83-98.
13. **Sarı, E.** (2008). The relations between decision making in social relationships and decision making styles. *World Applied Sciences Journal*, 3(3), 369-381.
14. **Sarı, E.** (2010). Çok Alanlı Kararlılık Ölçeği'ni Türkçeye Uyarlama Çalışması. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14(1), 101-114.
15. **Schwartz, B., Ward, A. ve Monterosso, J.** (2002). Maximizing versus satisficing: happiness is a matter of choice. *Journal of Personality and Social Psychology*, 83, 1178- 1197.
16. **CRS (Creative Research Systems)**. (2020, 20 Haziran). Sample size calculator. Erişim adresi: <https://surveysystem.com/sscalc.htm>
17. **Uçkun, G., Üzüm, B., Uçkun, S.** (2017). Kişilik ve karar verme ilişkisi: Kocaeli MYO örneği. *TURAN-SAM Uluslararası Bilimsel Hakemli Dergisi*, 9(35), 231-237.
18. **Uludağ, A. S. ve Doğan, H.** (2016). Çok kriterli karar verme yöntemlerinin kararlaştırılmasına odaklı bir hizmet kalitesi uygulaması. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 17-47.
19. **YÖK.** (2020). Eğitim ve öğretim alanları sınıflamasına göre lisans düzeyindeki öğrenci sayıları. Erişim adresi: file:///C:/Users/Sky/Downloads/2020_T17%20(1).pdf